

بیت‌الرفیع

سکیمادر بخش دولتی  
زبوری تا عمل

تألیف

دکتر سید مهدی الوانی

(استاد دانشگاه علامه طباطبائی)

امین ندائی

(دانشجوی دکترای مدیریت دولتی دانشگاه علامه طباطبائی)

|                     |                                                                           |
|---------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| سرشناسه             | الوانی، سید مهدی، ۱۳۳۳ -                                                  |
| عنوان و نام پدیدآور | شبکه‌ها در بخش دولتی از تئوری تا عمل / تألیف سید مهدی الوانی، امین ندائی. |
| مشخصات نشر          | تهران: مهکامه، ۱۳۹۷.                                                      |
| مشخصات ظاهری        | ۲۷۲ ص.                                                                    |
| شابک                | 978-600-8731-44-3                                                         |
| وضعیت فهرست نویسی   | فیفا                                                                      |
| موضوع               | روابط میان سازمانی                                                        |
| موضوع               | Interorganizational relations                                             |
| موضوع               | مدیریت دولتی                                                              |
| موضوع               | Public administration                                                     |
| شناسه افز           | ندائی، امین، ۱۳۶۵ -                                                       |
| رده‌بندی دنگ        | ۱۳۹۷ ش ۲ الف ۷/HD۵۸/۷                                                     |
| رده‌بندی ویبی       | ۳۰۲/۳۵                                                                    |
| شماره کتابشناسی ملی | ۵۲۱۷/۲۴                                                                   |

نام کتاب: شبکه‌ها در بخش دولتی از تئوری تا عمل

تألیف: دکتر سید مهدی الوانی و امین ندائی

ناظر چاپ: بهزاد ربیعی فراهانی

طرح جلد: حسین مبینی‌پور

صفحه‌آراء: الوهاب

لینوگرافی: نقش

چاپ و صحافی: اصلائی

نوبت چاپ: چاپ اول ۱۳۹۷

تیراژ: ۵۰۰

قیمت: ۲۶۵۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۷۳۱-۴۴-۳

مراکز بخش: ۱- تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نرسیده به لبافی‌نژاد، کرجا، نوری، پلاک ۸، طبقه دوم،

نشر و بخش مهکامه

تلفن: ۶۶۴۸۸۲۰۳-۶۶۴۹۷۰۵۰ فکس: ۹۱۲۱ ۷۴۰۲۱-۶۶۹۶۱۵۰۹

۲- تهران، میدان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و اردیبهشت، کتابفروشی تازه

تلفن: ۶۶۴۶۰۹۳۲-۶۶۴۶۷۳۲۳

en\_mahkame@Yahoo.com

www.mahkame.com

پست الکترونیکی:

نمایندگی‌های شهرستان:

۱- اهواز: خیابان حافظ، بین سیروس و نادری، کتابفروشی رشد، تلفن: ۳-۲۲۱۷۰۰۰ (۰۶۱۳)

۲- مشهد: خیابان سعدی، پاساژ مهتاب، کتابفروشی درخشش، تلفن: ۳۲۲۵۱۹۲۳ (۰۵۱)

۳- اصفهان: خیابان چهارباغ عباسی، مجتمع چهارباغ، زیرزمین پلاک ۲۶، تلفن: ۳۲۲۳۸۸۵۶ (۰۳۱)

۴- یزد: خیابان فرخی، جنب مجتمع ستاره، کتابفروشی فدک، تلفن: ۳۶۲۲۷۴۷۵ (۰۳۵)

۵- شیراز: خیابان ملاصدرا، نبش خلیلی، کتابفروشی خوارزمی، تلفن: ۳۶۴۷۳۷۷۱ (۰۷۱)

۶- تبریز: فلکه دانشگاه، ابتدای خیابان دانشگاه، کتابفروشی علامه، تلفن: ۳۳۳۴۱۶۶۹ (۰۴۱)

آدرس کانال انتشارات مهکامه

telegram.me/mahkamepublisher

|    |                                                          |
|----|----------------------------------------------------------|
| ۱۳ | مقدمه                                                    |
| ۱۵ | فصل ۱ / آشنایی با تئوری شبکه                             |
| ۱۵ | مقدمه                                                    |
| ۱۶ | تئوری چیست؟                                              |
| ۱۸ | تئوری پردازان و مدل‌های شبکه                             |
| ۲۳ | رئوس مطالب                                               |
| ۲۷ | فصل ۲ / مسیرها و خط سیر تئوری شبکه: از کجا، به کجا؟      |
| ۲۷ | مقدمه                                                    |
| ۲۸ | تعریف شبکه                                               |
| ۲۹ | شبکه‌ها به عنوان استعاره‌ها                              |
| ۲۹ | موضوعات نظری اصلی                                        |
| ۳۰ | تئوری شبکه                                               |
| ۳۱ | شبکه‌های بین سازمانی                                     |
| ۳۳ | سیاست، حکمرانی و شبکه‌های مدیریت دولتی                   |
| ۳۵ | ساختارهای اجرایی و شبکه‌های خدمات                        |
| ۳۷ | تئوری شبکه حکمرانی                                       |
| ۳۸ | توسعه تئوری شبکه                                         |
| ۳۹ | شکاف‌های باقیمانده                                       |
| ۴۱ | فصل ۳ / کانال‌ها و نقش‌های مدیریتی در شبکه‌های بخش دولتی |
| ۴۱ | مقدمه                                                    |
| ۴۲ | شبکه‌های خط‌مشی، مدیریت شبکه و مدیران شبکه               |
| ۴۳ | معرفی دو شبکه                                            |

|    |       |                         |
|----|-------|-------------------------|
| ۴۴ | ..... | پروژه ناحیه کانال خنت   |
| ۴۴ | ..... | بارک جنگلی خنت          |
| ۴۵ | ..... | کانال‌های مدیریتی       |
| ۴۵ | ..... | تعریف کانال‌های مدیریتی |
| ۴۶ | ..... | انواع کانال             |
| ۴۹ | ..... | نقش‌های مدیران          |
| ۴۹ | ..... | پنج نقش مدیریت          |
| ۵۳ | ..... | نتیجه‌گیری              |

#### فصل ۴ / ۴ تئوری مدیریتی و شبکه‌های همکاری

|    |       |                                                                  |
|----|-------|------------------------------------------------------------------|
| ۵۵ | ..... | مقدمه                                                            |
| ۵۷ | ..... | تعریف شبکه‌های همکاری                                            |
| ۵۸ | ..... | ترکیب رهبری و مدیریت شبکه‌ها و فرآیند و تنظیم‌کننده استراتژیک    |
| ۶۰ | ..... | تنظیم‌کننده استراتژیک                                            |
| ۶۱ | ..... | مطالعات موردی                                                    |
| ۶۲ | ..... | پروژه کیمبرلی و پروژه توسعه تور در منطقه گرمسیری شمالی کوئینزلند |
| ۶۵ | ..... | پروژه یکپارچه‌سازی خدمات و انجمن آب                              |
| ۶۹ | ..... | نتیجه‌گیری                                                       |

#### فصل ۵ / ۵ ایجاد و به‌کارگیری تئوری مزیت همکاری

|    |       |                   |
|----|-------|-------------------|
| ۷۳ | ..... | مقدمه             |
| ۷۴ | ..... | چارچوب‌های مفهومی |
| ۷۴ | ..... | مدیریت اهداف      |
| ۷۵ | ..... | سطح               |
| ۷۵ | ..... | منشأ              |
| ۷۶ | ..... | صحت               |
| ۷۶ | ..... | ارتباط            |
| ۷۶ | ..... | محتوا             |
| ۷۷ | ..... | وضوح              |
| ۷۸ | ..... | مدیریت اعتماد     |

|     |       |                                             |
|-----|-------|---------------------------------------------|
| ۸۰  | ..... | آغاز چرخه اعتمادسازی                        |
| ۸۰  | ..... | شکل‌گیری انتظارات                           |
| ۸۰  | ..... | مدیریت ریسک                                 |
| ۸۱  | ..... | حفظ چرخه اعتمادسازی                         |
| ۸۱  | ..... | مدیریت بویایی‌ها                            |
| ۸۱  | ..... | مدیریت عدم توازن قدرت                       |
| ۸۲  | ..... | تقویت روابط مبتنی بر همکاری                 |
| ۸۲  | ..... | مدیریت تنوع فرهنگی                          |
| ۸۳  | ..... | تنش انطباقی                                 |
| ۸۴  | ..... | تنش نمایشی                                  |
| ۸۵  | ..... | تنش کمیته                                   |
| ۸۷  | ..... | رهبری                                       |
| ۸۸  | ..... | اجرای رهبری                                 |
| ۹۰  | ..... | نتیجه‌گیری                                  |
| ۹۳  | ..... | فصل ۶ / ویژگی‌های بازیگران شبکه‌های حکمرانی |
| ۹۳  | ..... | مقدمه                                       |
| ۹۴  | ..... | اهداف و نقش‌های بازیگران شبکه               |
| ۹۶  | ..... | بخش اجتماعی                                 |
| ۹۸  | ..... | مقیاس جغرافیایی                             |
| ۱۰۱ | ..... | مقیاس گره‌های اجتماعی                       |
| ۱۰۲ | ..... | گره‌ها به‌عنوان سازمان‌ها و نهادها          |
| ۱۰۳ | ..... | گره‌ها به‌عنوان گروه‌ها                     |
| ۱۰۵ | ..... | گره‌ها به‌عنوان افراد                       |
| ۱۰۵ | ..... | مرکز، پیرامون و مسیرها                      |
| ۱۰۷ | ..... | تنوع در منابع بازیگران                      |
| ۱۰۸ | ..... | سرمایه مالی                                 |
| ۱۰۹ | ..... | سرمایه فیزیکی                               |
| ۱۰۹ | ..... | سرمایه انسانی                               |
| ۱۱۰ | ..... | سرمایه اجتماعی                              |

|     |                         |
|-----|-------------------------|
| ۱۱۲ | ..... سرمایه سیاسی      |
| ۱۱۲ | ..... سرمایه فرهنگی     |
| ۱۱۳ | ..... سرمایه دانشی/فکری |
| ۱۱۴ | ..... نتیجه گیری        |

## فصل ۷ / پیوندهای بین بازیگران شبکه حکمرانی..... ۱۱۵

|     |                             |
|-----|-----------------------------|
| ۱۱۵ | ..... مقدمه                 |
| ۱۱۶ | ..... تئوری تبادل اجتماعی   |
| ۱۱۹ | ..... رسمیت و هماهنگی روابط |
| ۱۲۰ | ..... قدرت پوندها           |
| ۱۲۲ | ..... جریان قدرت در پوندها  |
| ۱۲۲ | ..... فرماندهی و کنترل      |
| ۱۲۴ | ..... سازش                  |
| ۱۲۵ | ..... همکاری                |
| ۱۲۷ | ..... رقابت                 |
| ۱۲۸ | ..... نتیجه گیری            |

## فصل ۸ / عملکرد شبکه حکمرانی: رویکرد سیستمی تحلیلی پیچیده..... ۱۲۹

|     |                                                                              |
|-----|------------------------------------------------------------------------------|
| ۱۲۹ | ..... مقدمه                                                                  |
| ۱۳۰ | ..... مفروضات عملکرد شبکه                                                    |
| ۱۳۰ | ..... شبکه ها حکمرانی می کنند                                                |
| ۱۳۱ | ..... شبکه ها در همه حوزه های خط مشی حضور دارند                              |
| ۱۳۱ | ..... شبکه هایی با چند بازیگر و در چند سطح وجود دارند                        |
| ۱۳۲ | ..... شبکه ها اغلب از مقامات اداری مختلفی تشکیل شده اند                      |
| ۱۳۲ | ..... شبکه ها پیچیده هستند                                                   |
| ۱۳۳ | ..... شبکه ها اداره می شوند                                                  |
|     | بازیگران شبکه می توانند از شاخص های عملکردی برای هدایت تصمیم گیری ها استفاده |
| ۱۳۳ | ..... کنند                                                                   |
| ۱۳۴ | ..... استانداردهای عملکرد می تواند شبکه را پاسخگو نگه دارند                  |
| ۱۳۴ | ..... استانداردهای عملکرد مشروط به ارزش های موجود در آنها هستند              |

|     |                                                                         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------|
| ۱۳۶ | عملکرد شبکه‌ای به‌عنوان یک سازه سیستم‌ها                                |
| ۱۴۰ | عوامل تعیین‌کننده ساختار شبکه                                           |
| ۱۴۳ | تحلیل مدیریت عملکرد                                                     |
| ۱۴۵ | تجزیه و تحلیل یادگیری سازمانی و مدیریت دانش                             |
| ۱۴۷ | عملکرد به‌عنوان یک دارایی از سیستم پویا و پیچیده                        |
| ۱۵۰ | نتیجه‌گیری                                                              |
| ۱۵۱ | فصل ۹ حکمرانی از طریق شبکه‌ها: یک رویکرد سیستمی                         |
| ۱۵۱ | مقدمه                                                                   |
| ۱۵۲ | دیدگاه سیستمی به شبکه‌ها                                                |
| ۱۵۲ | شبکه‌ها از دیدگاه ساختارگرا                                             |
| ۱۵۵ | شبکه‌ها از دیدگاه درکرگرا                                               |
| ۱۵۶ | شبکه‌ها از دیدگاه نهادگرا                                               |
| ۱۵۷ | دو منطق رابطه‌ای اولیه                                                  |
| ۱۵۸ | نقش اتصال منطق‌های رابطه‌ای میان، طول، کلان و میانی                     |
| ۱۵۹ | نقش واسطه‌ای منطق رابطه‌ای میان سطح خرد، میانی و کلان                   |
| ۱۶۰ | یک دیدگاه سیستمی به حکمرانی شبکه                                        |
| ۱۶۱ | شبکه‌های حکمرانی از دیدگاه ساختارگرا                                    |
| ۱۶۲ | شبکه‌های حکمرانی از دیدگاه کارکردگرا                                    |
| ۱۶۳ | شبکه‌های حکمرانی از دیدگاه نهادگرا                                      |
| ۱۶۵ | نتیجه‌گیری                                                              |
| ۱۶۷ | فصل ۱۰ پیچیدگی در تئوری شبکه حکمرانی                                    |
| ۱۶۷ | مقدمه                                                                   |
| ۱۶۸ | سه نوع پیچیدگی در شبکه‌های حکمرانی                                      |
| ۱۶۸ | پیچیدگی ماهوی                                                           |
| ۱۶۹ | پیچیدگی استراتژیک                                                       |
| ۱۷۰ | پیچیدگی نهادی                                                           |
| ۱۷۰ | دیدگاه اصلی درباره پیچیدگی                                              |
| ۱۷۲ | تنوع شبکه‌های حکمرانی: بازی‌های استراتژیک در محیط‌های نهادی تکه‌تکه شده |

|     |                                                               |
|-----|---------------------------------------------------------------|
| ۱۷۴ | دیدگاه تئوری پیچیدگی: سیستم‌های تطبیقی پیچیده                 |
| ۱۷۶ | برخورد با پیچیدگی                                             |
| ۱۷۷ | توضیحات فرآیندها و نتایج تعاملات درون شبکه‌های حکمرانی        |
| ۱۷۸ | توضیحات شناختی: پیچیدگی ماهوی به‌عنوان علت                    |
| ۱۷۹ | توضیحات اجتماعی: پیچیدگی استراتژیک به‌عنوان علت               |
| ۱۸۰ | توضیحات نهادی: پیچیدگی نهادی به‌عنوان علت                     |
| ۱۸۱ | مدیریت شبکه به‌عنوان یک توضیح                                 |
| ۱۸۳ | فصل ۱ / شبکه‌های حکمرانی و دموکراسی                           |
| ۱۸۳ | مقدمه                                                         |
| ۱۸۴ | تقدم سیاسی‌ها                                                 |
| ۱۸۵ | شبکه‌ها و دموکراسی                                            |
| ۱۸۵ | موقعیت‌های مختلف (بارد روابط) بین شبکه‌ها و دموکراسی نمایندگی |
| ۱۸۸ | احتمال اول: ناسازگاری                                         |
| ۱۸۹ | احتمال دوم: مکمل                                              |
| ۱۹۰ | احتمال سوم: انتقالی                                           |
| ۱۹۱ | احتمال چهارم: ایزاری                                          |
| ۱۹۲ | احتمالات و تفاوت‌های روابط بین شبکه‌ها و دموکراسی نمایندگی    |
| ۱۹۲ | منابع ممکن برای مشروعیت دموکراتیک در شبکه‌ها                  |
| ۱۹۳ | مدل‌های دموکراسی و اشکال مشروعیت دموکراتیک                    |
| ۱۹۴ | مدل اتوییا                                                    |
| ۱۹۴ | مدل توسعه‌ای                                                  |
| ۱۹۴ | مدل محافظتی                                                   |
| ۱۹۴ | مدل رقابتی                                                    |
| ۱۹۶ | منابع مشروعیت دموکراتیک                                       |
| ۱۹۷ | مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی سیاسی                                |
| ۱۹۷ | مشارکت شهروندان                                               |
| ۱۹۷ | رایزنی با شهروندان                                            |
| ۱۹۷ | مشروعیت دموکراتیک در شبکه‌ها                                  |
| ۱۹۷ | ویژگی خاص دموکراتیک شبکه‌ها                                   |



|     |                                                |
|-----|------------------------------------------------|
| ۲۰۰ | شاخص‌های مشروعیت دموکراتیک در شبکه‌های حکمرانی |
| ۲۰۲ | نتیجه‌گیری                                     |

## فصل ۱۲ / ظرفیت دموکراتیک شبکه‌های حکمرانی در تصمیمات بین‌سازمانی

|     |                                                                           |
|-----|---------------------------------------------------------------------------|
| ۲۰۳ | مقدمه                                                                     |
| ۲۰۵ | شکاف نهادی در مدل‌های نظری دموکراسی                                       |
| ۲۰۷ | مثال‌ها، تجربی از خلأ دموکراتیک                                           |
| ۲۰۷ | نظم‌های گذاری بین شهرداری‌ها در دانمارک                                   |
| ۲۰۸ | خدمت‌های گذاری، چند سطحی در اتحادیه اروپا                                 |
| ۲۰۹ | در جستجوی یک مدل نظری بین دولتی از دموکراسی                               |
|     | چگونه شبکه‌های حکمرانی می‌تواند تصمیم‌گیری بین دولتی را به صورت دموکراتیک |
| ۲۱۱ | درآورند                                                                   |
| ۲۱۵ | ارتقای دموکراسی شبکه‌های دولتی از طریق فراحکمرانی                         |
| ۲۱۷ | نتیجه‌گیری                                                                |

## فصل ۱۳ / شبکه‌های حکمرانی و پاسخگویی

|     |                                                  |
|-----|--------------------------------------------------|
| ۲۱۹ | مقدمه                                            |
| ۲۲۰ | پاسخگویی چیست؟                                   |
| ۲۲۰ | پاسخگویی در شبکه‌های حکمرانی                     |
| ۲۲۲ | مشکلات پاسخگویی در شبکه‌های حکمرانی              |
| ۲۲۳ | تعدد پاسخگویان                                   |
| ۲۲۳ | تعدد پاسخ‌گیرندگان                               |
| ۲۲۴ | چندپارگی مکانیسم‌های پاسخگویی                    |
| ۲۲۴ | بسته بودن شبکه‌های حکمرانی                       |
| ۲۲۵ | سیاسی بازی و منطق رسانه‌ای                       |
| ۲۲۵ | مسئله‌ای تحت عنوان نهادینه کردن                  |
| ۲۲۶ | فقدان استانداردهای پاسخگویی                      |
| ۲۲۶ | مشکل ناجوری                                      |
| ۲۲۷ | تنوع پاسخگویی در شبکه‌های حکمرانی                |
| ۲۲۳ | طراحی مکانیسم‌های پاسخگویی برای شبکه‌های حکمرانی |

|     |                                        |
|-----|----------------------------------------|
| ۲۳۴ | افزایش پاسخگویی افقی شبکه‌های حکمرانی  |
| ۲۳۵ | افزایش پاسخگویی عمودی شبکه‌های حکمرانی |
| ۲۴۰ | نتیجه‌گیری                             |

## فصل ۱۴ / ارزیابی شبکه‌های حکمرانی ..... ۲۴۲

|     |                                              |
|-----|----------------------------------------------|
| ۲۴۲ | مقدمه                                        |
| ۲۴۲ | ارزیابی از یک دیدگاه عقلانی                  |
| ۲۴۵ | چرا ارزیابی‌های عقلانی جوابگو نیست           |
| ۲۴۸ | ملاحظات ارزیابی در شبکه‌ها                   |
| ۲۵۱ | معیارهای ارزیابی: ای د آورد نتایج در شبکه‌ها |
| ۲۵۲ | معیارهای ذی: یادگیری شناختی                  |
| ۲۵۲ | ایجاد تصویر مشترک: به عنوان معیار ارزیابی    |
| ۲۵۳ | پیوند اهداف به عنوان معیار ارزیابی           |
| ۲۵۵ | معیارهای فرآیندی: یادگیری است                |
| ۲۵۶ | مدت زمان و هزینه‌های مبالغه فرآیند           |
| ۲۵۶ | کیفیت فرآیند تعاملی                          |
| ۲۵۷ | جامعیت، مشروعیت دموکراتیک و پاسخگویی         |
| ۲۵۸ | معیار برای یادگیری نهادی                     |
| ۲۵۹ | نتیجه‌گیری                                   |

## فهرست منابع و مآخذ ..... ۲۶۱

ماهیت خط‌مشی‌های عمومی، چندوجهی بودن و ارتباط چندگانه آن‌ها با سازمان‌ها و نهادهای مختلف است. به‌طوری‌که هیچ خط‌مشی را نمی‌توان مثال زد که تنها با یک سازمان یا نهاد خاص در ارتباط باشد و برای شکل‌گیری و تحقق، نیازی به تعامل و مراوده با دیگر سازمان‌ها نداشته باشد و شاید آنچه را اصطلاحاً پیچیدگی عمل مشترک می‌نامند ناشی از همین ویژگی باشد. از این‌رو در یک نظام خط‌مشی‌گذاری مطلوب، تدوین، اجرا و ارزیابی باید با استفاده از روش‌های منسجم و یکپارچه به یکدیگر مرتبط شده و اجزا ذی‌نفع با یکدیگر هماهنگ و هم‌راستا گردند.

در حال حاضر به‌علت وجود ساختارهای و وظیفه‌ای که هر سازمان را مسئول و متولی تحقق هدف خود می‌داند و همچنین به سبب فرهنگ فردگرایی، این ارتباط و تعامل آن‌گونه که لازم است رخ نمی‌دهد و این امر به‌سبب مشکلات عدیده در خط‌مشی‌گذاری عمومی می‌گردد. ساختارهای شبکه‌ای و نگرش همکاری و مشارکت که پشتوانه فکری این ساختارها است راه‌حل این مشکل محوری در امر حکمرانی و خط‌مشی‌گذاری محسوب می‌شود. به‌جرات می‌توان گفت بهره‌گیری از ظرفیت و توان شبکه‌ها در بخش دولتی را می‌توان جدیدترین و شاید مطمئن‌ترین راهکار برای رفع مشکلات این بخش در نظر گرفت. شبکه‌ها با ماهیت پویای خود ارتباط میان سازمان‌های دولتی را سهیل کرده‌اند و همکاری کارآمدتری را میان خط‌مشی‌گذاران ممکن می‌سازند.

کتاب حاضر نیز با توجه به موارد فوق‌الذکر قصد دارد نقش شبکه‌ها را در بخش دولتی از لحاظ تئوری و عمل توانمند بررسی نماید و مباحث اصلی شبکه‌ها در بخش دولتی را همچون تئوری و خط سیر شبکه‌ها، کانال‌ها و نقش‌های مدیریتی در شبکه‌ها، رهبری و مدیریت در شبکه‌های همکاری، تئوری مزیت همکاری، بازیگران و روابط میان آن‌ها، عملکرد، پیچیدگی، دموکراسی، پاسخگویی و ارزیابی شبکه‌های حکمرانی را به‌طور کامل تشریح نماید.

این کتاب در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری گرایش‌های مختلف مدیریت دولتی

به‌ویژه در درس‌های مبانی فلسفی تئوری‌های مدیریت دولتی، نظریه‌های مدیریت دولتی، نظریه‌های خط‌مشی‌گذاری عمومی، فرایند خط‌مشی‌گذاری و تصمیم‌گیری، بازمهندسی تشکیلات دولتی، کارگاه مدیریت تحول در سازمان‌های دولتی قابل تدریس است.

دکتر سید مهدی الوانی

امین ندائی

www.ketab.ir